

A munkahelyi biztonság és egészségvédelem beépítése az oktatásba A helyes gyakorlat az iskolai és a szakmai oktatásban

Bevezetés

Az Európai Unió munkavédelmi stratégiája az oktatást és a megelőzés kultúráját nevezte meg kulcstényezőként a munka minőségének szinten tartása és fejlesztése érdekében. E stratégia alátámasztásául az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség jelentést készített *A munkahelyi biztonság és egészségvédelem beépítése az oktatásba: A helyes gyakorlat az iskolai és a szakmai oktatásban* címmel, amely átfogó képet ad a helyes gyakorlat Európa-szerte gyűjtött példáival és egy vázlatlalt a munkavédelem oktatásba és képzésbe történő beépítésének szisztemtikus stratégiájához. Ténylapunk összefoglalja a jelentést.

A helyes gyakorlat

A jelentés 36 példát tartalmaz a helyes gyakorlattal kapcsolatban, melyből 14 példát esettanulmány formájában mutat be. A helyes gyakorlatpéldáit három különböző módszerszerint csoportosították: „holisztikus” módszer, tantervi és munkahelyi módszer.

A „holisztikus” (teljes körű) módszer

A „holisztikus” módszerrel kidolgozott esetek átfogóbb képet nyújtanak a biztonság és az egészségvédelem ügyéről, beleértve a fizikai, szellemi és társadalmi jólétet is. Az esetek a teljes oktatási rendszerre, az iskolán belüli szakmai gyakorlatok és a tanulmányi környezet javítására összpontosítanak.

Esetek

A „Nemzeti egészséges iskola modellje”, Anglia: egy nemzeti akkreditációs folyamat programja a pedagógiai és egészségügyi partnerkapcsolatok számára; **„A biztonságos iskola”, Hollandia:** olyan kezdeményezés, amely az iskolákon belüli és azok környezetében tapasztalható biztonsággal és erőszakkal kapcsolatos kommunikáció javítására összpontosít; **FAOS („Reflektorfényben az iskolai biztonság”), Görögország:** átfogó folyamatok kifejlesztése a mindennapos iskolai élet és az iskolai környezet biztonságosságának értékeléséhez az állami és magánszféra széles körű együttműködésének kiépítésével; **Az „Iskola környezete”, Svédország:** a szakmai gyakorlatok és az oktatókörnyezet kialakításának koncepciója.

Tanterveket érintő megközelítés

Azon esetekben, melyekben a biztonság és az egészségvédelem a tanterv lényeges részét képezi, a munkavédelem nem csupán egy külön tantárgy, hanem „keresztirányú” téma, azaz helyet kap az oktatás minden szintjén, valamint minden tantárgyban: pl. idegen nyelvek és irodalom.

Esetek

„A biztonságról az iskolákban”, Olaszország: fogalmi és módszertani keret tanárok számára a munkavédelem tanmenetbe történő bevezetéséhez; **„A helyes gyakorlat példái általános iskolák számára”, Olaszország:** oktatási eszközök kifejlesztése és terjesztése nemzeti szinten a megelőzési kultúra előmozdításához; **Splaat („Biztonságos játszás mindenkor”), Anglia:** a biztonság területi témáinak tudatosítása az általános iskolában és a tanárok számára a kötelező tantárgyakhoz példatár; **Armi-projekt: „Ar és Mi az iskolában”/„Új srácok és lányok a munka világában”, Dánia:** az alapvető magatartás és tudás kifejlesztése és pozitív hozzájárulás a saját és a többiek biztonságát és egészségét illetően.

Munkahelyi módszer

Az esetek az oktatás utolsó és jelentős lépésével, az iskolából a munkahelyi életbe történő átmenettel foglalkoznak: összpontosítva a diákok munkahelyi bevezetésére, a munkahelyi életben bevett eljárásokra és lépcsőfokokra, továbbá a megemlíthető veszélyekre. Az esetek ezt a kérdést általános vagy ágazati szinten tárgyalják.

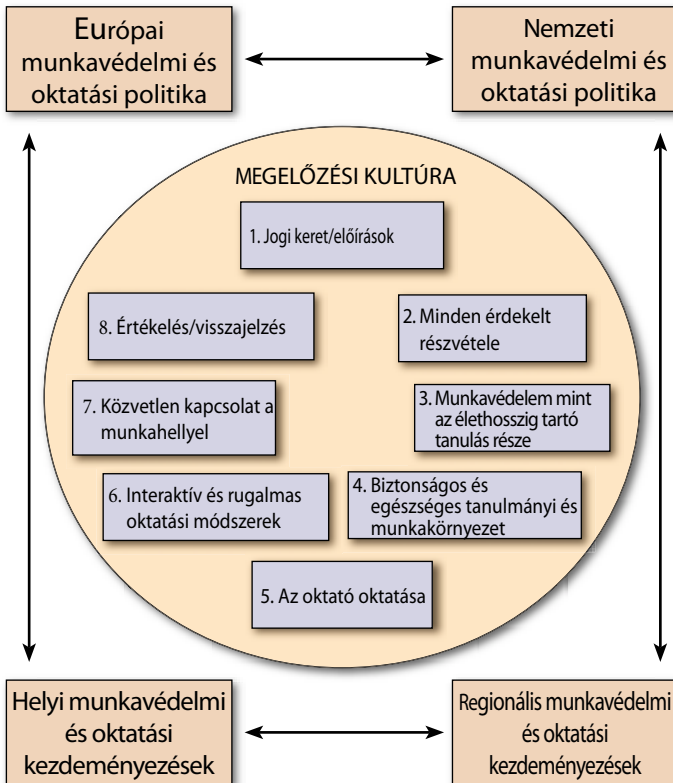
Esetek

A gyermekeket és a fiatalokat érintő balesetek megelőzése a mezőgazdaságban, Írország: egy munkavédelmi nyilatkozat elkészítése és bevezetése, amely a munkavédelmi irányítást írja elő a tanyagazdaságok számára; **Synergie, Franciaország:** egy projekt, melynek célja a diákok megfelelő gazdasági és szociális szempontok szerinti foglalkoztatása ágazati szinten egy vállalatban belül; **Diákok gondoskodnak a gépek biztonságos alkalmazásáról, Belgium:** egy speciális példa arra, hogyan vehetnek részt diákok a gépállomány biztonságos alkalmazásának tökéletesítésében; **Figyelj, Nagy-Britannia:** egy oktató jellegű videofilm a munkahelyi veszélyekről; **A fiatalok biztonságban kívánnak élni, Németország:** a szakmunkásképző intézetek diákjainak versenye; **A munkavédelem a tanterv része, Olaszország:** egységes biztonsági oktatási modulok megtervezése és kipróbálása iskolákban és szakmai képzési központokban.

Hogyan kapcsolható össze a helyes gyakorlat a jövőbeli stratégiával?

A jelentés a fenti helyes gyakorlati példákra építve egy modelltervezetet mutat be, amely szemlélteti a munkahelyi biztonság és egészségvédelem oktatásba történő beépítésének legfontosabb elemeit.

A munkavédelem beépítése az oktatásba

Ez a modell eltér az egészségvédelmet szorgalmazó iskolák gazdasági-holisztikus modelljétől; szemlélteti a munkavédelem oktatásba történő beépítési folyamatát alapvetően befolyásoló külső tényezőket és a beépítés előmozdítását befolyásoló belső elemeket az iskolán vagy egyéb oktatási intézményen belül.

A modell a munkavédelem oktatásba történő beépítése hatlépcsős folyamatának elemzésén alapszik.

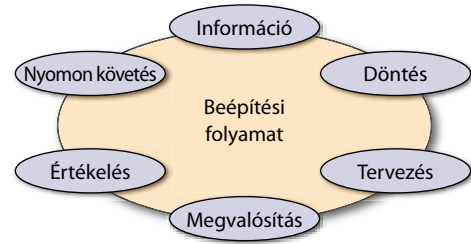
További tájékoztatás

A modellnek az európai munkavédelmi és oktatásügyi politikába történő bevezetése érdekében tett kezdeti lépésre egy, az Olaszország soros elnöksége alatt megrendezett „A munkavédelem beépítése az oktatásba – a holnap alkalmazottai” c. szemináriumon került sor 2003 októberében Rómában. A résztvevők elfogadták az európai stratégia szükségességét a munkavédelem oktatásba és szakmai képzésbe történő beépítéséhez (Római Nyilatkozat). A Római Nyilatkozat megtekinthető: http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/osheducation/rome.stm.

Az ügynökség honlapján külön részt szentelnek a munkavédelemmel és az oktatással kapcsolatos további tájékoztatásnak: <http://education.osha.eu.int>.

Az ügynökség *A munkahelyi biztonság és egészségvédelem beépítése az oktatásba: A helyes gyakorlat az iskolai és a szakmai oktatásban* c. jelentést 2004-ben tette közzé. A jelentés a következő webhelyen tekinthető meg: <http://agency.osha.eu.int/publications/reports>.

A munkavédelem oktatásba történő beépítésének folyamata

1. Lépcső: Információ

A szükséges információ gyűjtése egy projekt kezdete előtt, mint pl. adatok a gyermekek és fiatalok által elszenvedett balesetekről, a biztonsággal kapcsolatos tanórák száma az iskolákban, illetőleg a munkafeltételek leírása az iskolákban vagy egyéb oktatási intézményben. Hasonló projektek során szerzett tapasztalatok is figyelembe veendőek.

2. Lépcső: Tervezés

Előre tisztázni kell, hogy a projektben mely partnerek vesznek részt. A rendelkezésre álló tapasztalat és struktúra felhasználható a projekthez, mint pl. az egészségügyi promóciós hálózatok, együttműködés a munkavédelmi hatóságokkal és azok oktatási intézményeivel. Ellenőrizte az igénybe vehető összes finanszírozási forrást?

3. Lépcső: Döntés

Amennyiben túllépett az első két lépcsőn, dönthet a projekt kivitelezéséhez szükséges tanulmány elkészítéséről. Határozza meg a projekt általános célját és a működésével összefüggő konkrét célokat. Tervezze meg a tevékenységeket pontos határidők és felelősségi körök meghatározásával.

4. Lépcső: Megvalósítás

A projekt megvalósítása során a siker nagy valószínűséggel az alábbi tényezőktől függ majd: a biztonság és egészségvédelem az élethosszig tartó tanulás elválaszthatatlan része; a biztonság és egészségvédelem témakörének széles körű ismerete, beleértve a fizikai, szellemi és szociális jólétet is; az oktatási módszerek közvetlen alkalmazása a munkahelyen; továbbá tapasztalt tanárok bevonása a program és az eszközök fejlesztésébe.

5. Lépcső: Értékelés

Az értékelés legyen a projekt szerves része: az értékelési tevékenység a beépítési folyamat javítását szolgálja. Mindemellett ki kell értékelni a projekt eredményeit a fenntarthatóság, valamint más intézményekben és kulturális környezetekben való alkalmazhatóság szempontjából is.

6. Lépcső: Nyomon követés

Készítsen promóciós tervet a projekt befejezése előtt, és minél előbb tervezze meg az aktív nyomon követést.